

Sygn. akt III KRS 31/11

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

SSN Jerzy Kwaśniewski

Protokolant Anna Pęsko

w sprawie z odwołania J. K.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr .../2011 z dnia 13 września 2011 roku
w sprawie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 24 stycznia 2012 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Uchwałą nr .../2011 z dnia 13 września 2011 r. Krajowa Rada Sądownictwa
postanowiła, że adwokat J. K. nie zostanie przedstawiony Prezydentowi

Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego.

W uzasadnieniu uchwały podano, że J. K. w piśmie z dnia 29 listopada 2010 r. wystąpił z wnioskiem do Krajowej Rady Sądownictwa o przywrócenie go na stanowisko sędziego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2010 r., Nr 11, poz. 67 ze zm.). Wnioskujący argumentował, że przez ponad trzy lata pełnił jako asesor czynności sędziowskie w [...]. Następnie decyzją Ministra Sprawiedliwości został zwolniony z zajmowanego stanowiska z dniem 31 stycznia 1975 r. Przyczyną zwolnienia były względy polityczne i krytyczna postawa wnioskodawcy wobec ówczesnych władz.

Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa w piśmie z dnia 15 marca 2011 r. poinformował J. K., że Rada nie znalazła podstawy prawnej do uwzględnienia Jego wniosku. Wskazany przez wnioskującego przepis dotyczył bowiem rozpatrywania wystąpień sędziów w stanie spoczynku o powrót na stanowisko sędziowskie, a J. K. nigdy nie był sędzią. Skoro wnioskodawca nigdy nie piastował urzędu sędziego, nie można było zastosować w Jego przypadku art. 13 ustawy z dnia 20 grudnia 1989 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 73, poz. 435). W świetle tego przejściowego przepisu Minister Sprawiedliwości przedstawiał Prezydentowi RP, w terminie dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy, tj. w okresie od 29 grudnia 1989 r. do 28 lutego 1990 r., wnioski o powołanie na stanowiska sędziów osób, które przestały zajmować te stanowiska ze względu na swoje przekonania, poglądy polityczne lub działalność społeczną i zadeklarowały zamiar powrotu na stanowisko sędziego oraz spełniały warunki do zajmowania tego stanowiska.

W dniu 24 maja 2011 r. do Krajowej Rady Sądownictwa wpłynęła skarga J. K. z dnia 17 maja 2011 r. skierowana do Prezesa Rady Ministrów, w której ponowił on swój wniosek o powrót na stanowisko sędziowskie, podkreślając, że w 1975 r. został zwolniony ze służby w wymiarze sprawiedliwości z przyczyn politycznych. Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa uznało wystąpienie to za wniosek o powołanie na stanowisko sędziowskie i powołało Zespół do jego rozpatrzenia.

Zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa na posiedzeniu w dniu 9 września 2011 r. rozpatrzył wniosek J. K. „o powrót na stanowisko sędziego” i stwierdził brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia. W posiedzeniu Zespołu brał udział przedstawiciel Naczelnej Rady Adwokackiej adwokat K. B., który podzielił ten pogląd.

Rozpoznając wniosek J. K. „o powrót na stanowisko sędziego” Krajowa Rada Sądownictwa ustaliła, że wnioskodawca, urodzony [...], w roku 1969 ukończył wyższe studia prawnicze, uzyskując tytuł magistra prawa z ogólną oceną dobrą, zaś po odbyciu aplikacji sądowej, w październiku 1971 r. złożył egzamin sędziowski z łącznym wynikiem dostatecznym. Wnoszący z dniem 23 października 1971 r. został mianowany asesorem sądowym w okręgu Sądu Wojewódzkiego w K. Decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 1973 r. przeniesiono go na stanowisko asesora sądowego w okręgu Sądu Wojewódzkiego w [...], z którego został zwolniony z dniem 31 stycznia 1975 r. Następnie z dniem 29 marca 1980 r. J. K. uzyskał wpis na listę adwokatów. Aktualnie jako adwokat Izby K. prowadzi kancelarię w [...].

Po wszechstronnym rozważeniu całokształtu okoliczności Krajowa Rada Sądownictwa zważyła, że J. K. nie spełnia warunków określonych w art. 3 ust. 2 pkt 3 obecnie obowiązującej ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa z dnia 12 maja 2011 r. (Dz. U. Nr 126, poz. 714), którego odpowiednikiem był art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa z dnia 27 lipca 2001 r. (Dz. U. z 2010 r., Nr 11, poz. 67), powołany we wniosku J. K. z dnia 29 listopada 2010 r. o „powrót na urząd sędziego”. Przepis ten dotyczy rozpatrywania przez Radę wystąpień sędziów w stanie spoczynku o powrót na stanowisko sędziowskie. Natomiast, jak już wyżej wskazano, wnoszący nigdy nie uzyskał nominacji na urząd sędziego i stanowiska takiego nie zajmował. W 1975 r. został zaś zwolniony przez Ministra Sprawiedliwości ze stanowiska asesora sądowego. Nie można więc w jego przypadku uznać, że wniosek dotyczy powrotu na stanowisko sędziego ze stanu spoczynku, a do takiej sytuacji odnoszą się wymienione wyżej przepisy.

Krajowa Rada Sądownictwa stwierdziła również, że nie ma żadnej innej podstawy prawnej, która umożliwiałaby pozytywne załatwienie wniosku o powrót na

stanowisko sędziowskie byłego asesora, nawet jeżeli zwolnienie z tej funkcji nastąpiło w minionym okresie z przyczyn politycznych.

J. K. złożył odwołanie od powyższej uchwały zarzucając, iż jej przedmiot został określony błędnie jako nieprzedstawienie wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego, podczas gdy nigdy nie występował z wnioskiem o powołanie lecz o przywrócenie bezprawnie zabranego urzędu. Skarżący domagał się uchylenia uchwały w całości z powodu jej sprzeczności z prawem.

W motywach odwołania podniósł, iż zachodzi sprzeczność między sentencją uchwały, a początkiem jej uzasadnienia. Zdaniem skarżącego sprawę rozpatrywano pod kątem powołania adwokata na urząd sędziego, gdy tymczasem wniosek dotyczył przywrócenia na stanowisko sędziowskie. Doszło zatem do rozstrzygania w zakresie, który nie był objęty żądaniem. W ocenie skarżącego, przywrócenie na stanowisko sędziego nie oznacza, iż dana osoba musi być sędzią – osobą na stanowisku sędziego był również asesor. Brak jest więc logicznego uzasadnienia dla nieprzywrócenia go na stanowisko. Na poparcie tezy o sprawowaniu w przeszłości urzędu sędziowskiego odwołujący się wskazał wydany przez siebie wyrok. Konkludując stwierdził, iż KRS naruszyła art. 2 Konstytucji RP skoro nie dostrzegła możliwości, przy zastosowaniu argumentacji *a fortiori* lub *a minori ad maius*, przywrócenia skarżącemu zabranego urzędu, a może uwzględnić wnioski sędziów w stanie spoczynku o powrót na urząd.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Odwołujący się J. K. sprecyzował swój wniosek jako żądanie przywrócenia do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego.

Podstawy prawnej wystąpienia z tej treści wnioskiem do Krajowej Rady Sądownictwa nie stanowi przytaczany przez odwołującego się art. 13 ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 73, poz. 435 ze zm.). Zgodnie z brzmieniem przepisu, w terminie dwóch miesięcy od dnia wejście w życie ustawy Minister Sprawiedliwości przedstawiał Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wnioski o powołanie na stanowiska sędziów osób, które przestały

zajmować te stanowiska ze względu na swoje przekonania, poglądy polityczne lub działalność społeczną, zadeklarowały zamiar powrotu na stanowisko sędziego i spełniały wymagane warunki do zajmowania tego stanowiska. Należy zauważyć, iż powyższy akt utracił moc na podstawie art. 20 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (jednolity tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67), zaś sam komentowany przepis miał przejściowy charakter, określał prekluzyjny dwumiesięczny termin do przedstawienia Prezydentowi RP wniosków osób zajmujących w przeszłości stanowiska sędziów o ponowne powołanie na te stanowiska, a tryb postępowania w tej sprawie odbywał się bez udziału Krajowej Rady Sądownictwa.

Odwołujący nie może również skutecznie wywodzić swoich roszczeń z art. 2 ust. 1 pkt 5 kolejnej ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (jednolity tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67) oraz z art. 3 ust. 2 pkt 3 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 126, poz. 714). W myśl powołanych przepisów Krajowa Rada Sądownictwa wykonuje zadania określone w ustawach. Do jej kompetencji należało i należy między innymi rozpatrywanie wystąpień sędziów w stanie spoczynku o powrót na stanowiska sędziowskie. Do kręgu podmiotów predestynowanych do wystąpienia z tego rodzaju wnioskiem należą zatem sędziowie w stanie spoczynku.

Warto zauważyć, że powołane przepisy wyraźnie odwołują się do zadań Krajowej Rady Sądownictwa określonych w ustawach. Nie zawierają natomiast unormowań bezpośrednio regulujących instytucję przeniesienia sędziego w stan spoczynku i powrotu ze stanu spoczynku na stanowisko sędziowskie. Kwestie te zostały bowiem uregulowane w przepisach ustaw ustrojowych (ustawie - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawie - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, ustawie o Sądzie Najwyższym). Przepisy tych ustaw, a nie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, kształtują przesłanki i tryb przechodzenia sędziego w stan spoczynku i powrotu do czynnej służby.

Odwołujący się nie posiada statusu sędziego w stanie spoczynku i nie spełnia określonych w art. 69 – 71 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) przesłanek jego nabycia, nawet *in abstracto*. W świetle powyższych przepisów w stan spoczynku może

bowiem przejść tylko sędzia. Przejście to następuje zaś albo z uwagi na wiek (z mocy prawa po ukończeniu 65 roku życia - art. 69 § 1 lub na swój wniosek po ukończeniu 55 lat przez kobietę, jeżeli przepracowała na stanowisku sędziego lub prokuratora nie mniej niż 25 lat, a 60 lat przez mężczyznę, jeżeli przepracował na stanowisku sędziego lub prokuratora nie mniej niż 30 lat – art. 69 § 2) albo ze względu na stan zdrowia (na swój wniosek bądź na wniosek właściwego kolegium sądu, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił uznany został przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego - art. 70 § 1 albo na wniosek kolegium właściwego sądu, jeżeli z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nie pełnił służby przez okres roku, bądź jeżeli bez uzasadnionej przyczyny nie poddał się badaniu, o którym mowa w art. 70 § 2, a z żądaniem badania wystąpiło kolegium sądu albo Minister Sprawiedliwości - art. 71 § 1 i 2) albo na wniosek Ministra Sprawiedliwości, w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych, jeżeli nie został przeniesiony do innego sądu.

W myśl art. 73 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych kompetencje Krajowej Rady Sądownictwa do podejmowania uchwał w kwestiach związanych z przechodzeniem sędziów w stan spoczynku są ograniczone, gdyż dotyczą tylko przeniesienie w warunkach określonych w art. 70 i art. 71. Z mocy art. 74 Prawa o ustroju sądów powszechnych. Ograniczone są też jej uprawnienia do podejmowania indywidualnych decyzji w przedmiocie powrotu sędziego przeniesionego w stan spoczynku na stanowisko zajmowane uprzednio lub równorzędne, albowiem odnoszą się jedynie do przypadków, gdy przeniesienie nastąpiło z przyczyn wymienionych w art. 70 § 1, art. 71 § 1 lub art. 71 § 3 ustawy.

W kontekście powołanych unormowań odwołujący się, nie będąc sędzią w stanie spoczynku, nie mógł i nie może skutecznie ubiegać się o powrót na stanowisko sędziego w drodze złożenia wniosku do Krajowej Rady Sądownictwa w trybie art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa lub art. 3 ust. 2 pkt 3 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa. Oba wymienione akty prawne nie przewidywały zaś i nie przewidują innej podstawy wystąpienia z tej treści wnioskiem do Krajowej Rady Sądownictwa.

Mając powyższe na uwadze, z mocy art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 126, poz. 714) orzeczono jak w sentencji.